

Människans beteende

Territoriella signaler

Teori

Ett territorium är ett område som försvaras, Morris (1977) skiljer på tre typer av mänskliga territoriella områden: Ett för stammen, ett för familjen och ett personligt. Det är inte så vanligt att människor drivs så långt att de fysiskt måste kämpa för sitt territorium, men om situationen blir trängd på så att någon klättrar in i trädgården, ett gäng kommer in i ett rivaliserande distrikt, någon försöker ta en parkeringsplats kommer människan kämpa för sitt område. Försvarsbeteendet är en stark drift vilket innebär att inträngandet kan möta motstånd som kan variera från energiskt till våldsamt. Vanliga människor kan gå mycket långt för att försvara sitt område oavsett om inträngandet har lagen på sin sida eller inte. Människan har och använder sig av ett antal signaler för att markera sitt territorium och Morris (1977) hänvisar till dessa som en förklaring till varför konflikter kring territorium är relativt sällsynta. I denna uppgift kommer ni att fokusera på det personliga territoriet. Vanligtvis pratar man om det personliga utrymmet och kan exemplifieras genom hur en väntsal brukar fyllas med människor. Om en person sätter sig i ena änden av en lång rad stolar kommer näste person inte att sätta sig intill den första men heller inte i andra änden av raden. Man väljer en plats som ligger ungefär mitt i mellan dessa två platser. Den tredje personen som kommer in i rummet kommer att sätta sig där den största luckan mellan de två första personerna. Detta pågår ända fram till att luckorna är fyllda och en person är tvungen att sätta sig intill någon annan. Detta mönster kan även ses i biografsalonger, på bussar och i flygplan vilket avspeglar det personliga utrymmet och som kan liknas vid ett portabelt territorium som vi bär med oss. Om folk tränger sig innanför detta område känner vi oss hotade. Om de håller sig alltför långt borta känner vi oss utstötta. Det personliga områdets omkrets varierar mellan kulturer, mellan individer inom kulturer och kan variera hos den enskilda personen beroende på sammanhang. Det är till exempel stor skillnad hur nära vi står en vän jämfört med en främling. Vanligtvis håller vi främlingar på en armlängds avstånd, detta kan dock variera beroende på omständigheter (bankomatkö, tunnelbanevagn under rusningstrafik).

Uppgift

1. Ni ska mäta omkretsen på era personliga utrymmen a) När ni pratar med en nära vän, b) När ni pratar med någon ni känner, c) När ni pratar med en främling. 2. Ni ska även fråga minst 20 personer hur nära (i cm) de låter en främling komma innan det börjar kännas obekvämt. 3. Slutligen ska ni studera det personliga utrymmet hos människor som a) står i matkön, b) står i bankomatkö och c) står i en full t-banevagn och försöka förklara eventuella skillnader.

Redovisning

Resultatet presenteras i en laborationsrapport där följande rubriker ska finnas med: *Inledning, frågeställning, material och metod, resultat, diskussion*. I resultatet ska data presenteras i en tabell och med passande diagram.

Källa

Morris, D, (1977): *Människan. En fälthandbok*. P A Norstedt & Söners förlag.
Stockholm